

Κοινωνική συνοχή και κοινωνικές ανισότητες στην εποχή της κρίσης.

Η θεώρηση της κοινωνικής συνοχής, ως συμπληρωματικής συνιστώσας της ανταγωνιστικότητας, πρωταγωνιστεί τα τελευταία χρόνια στις αστικές πολιτικές που χαράσσονται γύρω από την επέμβαση στα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα που εμφανίζονται σε αστικές περιοχές. Ο συνδυασμός των δύο αυτών, εννοιολογικά αντιφατικών, εννοιών έχει εγείρει τον προβληματισμό γύρω από το αν μπορεί να φέρει θετικά κοινωνικά αποτελέσματα ή αν εντέλει ωθεί σε περαιτέρω όξυνση των χωροκοινωνικών ανισοτήτων.

Στην παρούσα ανακοίνωση, η οποία βασίζεται σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας στο επιστημονικό πεδίο «Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου», Κατεύθυνση Β': «Πολεοδομία και Χωροταξία» (ΕΜΠ, 2016), επιχειρείται μια διπλή προσέγγιση πτυχών του θεσμικού πλαισίου, από το Κοινοτικό (ΕΕ) στο τοπικό επίπεδο, γύρω από το ζήτημα ανισοτήτων-συνοχής' ως προς το ρόλο που έπαιξαν στη διαμόρφωση των σύγχρονων χωρικών και κοινωνικών σχέσεων του κέντρου της Αθήνας, αλλά και ως προς τον τρόπο με τον οποίο επιχειρείται να απαντηθούν τα κρίσιμα ζητήματα που αναδύονται από αυτό. Βάση της έρευνας αποτέλεσε η μικρογεωγραφία, με πεδίο το Μεταξουργείο.

Η θέση που απορρέει είναι ότι οι αστικές πολιτικές ακολουθούν μια νεοφιλελεύθερη θεώρηση των κοινωνικών ανισοτήτων, θέτοντας την αγορά και την προσέλκυση επενδύσεων ως τη μόνη οδό που μπορεί να επιφέρει ευημερία στις τοπικές κοινότητες και το κράτος. Σε αυτό το πλαίσιο, ως βασικό εργαλείο θα αναχθεί η κοινωνική αναδιάρθρωση. Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (2014) και κυρίως το ΣΟΑΠ (2014) θα προσδώσουν σε αυτήν, πέρα από το ταξικό, και εθνοτικό χαρακτήρα.

Γραμμή; Η πραγματικότητα όμως, που αναδύεται από την εμβάθυνση στις μικρογεωγραφίες της πόλης, δείχνει ότι η προσέλκυση επενδύσεων δεν οδηγεί απαραίτητα σε αναδιανομή της ευημερίας. Ούτε η κοινωνική μίξη αποτελεί μια δεδομένα θετική διαδικασία προς τη διαμόρφωση «συνοχής». Αντιθέτως, η συγκέντρωση διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και παραγωγικών δραστηριοτήτων μπορεί να καλλιεργήσει σχέσεις ανταγωνισμού και απώθησης. Υπό αυτή την προσέγγιση, ο ρόλος των κανονιστικών πολιτικών της κοινωνικής συνοχής γίνεται αντιληπτός ως παράγοντας «διαχείρισης» και «εξισορρόπησης» των αντιφάσεων που παράγονται από τη συνύπαρξη συμφερόντων της αγοράς και συσσωρευμένων κοινωνικών ανισοτήτων, στην προσπάθεια επίτευξης μιας «ομαλής», χωρίς εκρήξεις και αντιδράσεις, κοινωνικής αναπροσαρμογής σε αυτά.

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ Αρχιτέκτων Μηχανικός Πολυτεχνείου Κρήτης,
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα ΕΜΠ, ΔΠΜΣ, «Αρχιτεκτονική-Σχεδιασμός του Χώρου»
Κατεύθυνση Β': «Πολεοδομία και Χωροταξία».